

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 559/22
27.4.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ЈМБГ ..., чији је пуномоћник Тихомир Огњановић, адвокат из Београда, Солунска 23, против тужене ББ из ..., ЈМБГ ..., чији је пуномоћник Смиља Нинић, адвокат из Београда, Булевар Арсенија Чарнојевића 167, ради развода брака и вршења родитељског права, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 21.12.2021. године и жалби тужене изјављеној против решења Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 9.8.2022. године, у седници већа одржаној дана 27.4.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 21.12.2021. године, у другом, четвртом, петом, шестом и седмом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 21.12.2021. године у трећем ставу изреке, тако што ће се лични односи малолетне деце ВВ, рођеног дана ...2007. године, ГГ, рођеног дана ...2009. године и ДД, рођеног дана ...2012. године са туженом - мајком ББ из ... одвијати на следећи начин:

- Сваки уторак и четвртак, после завршетка школских обавеза до 21,00 час, сваки други викенд, почев од петка после школе до недеље до 21,00 час;

- Сваки државни и верски празник наизменично - цео дан код једног, па онда код другог родитеља;

- Десет дана зимског школског распуста у континуитету и то у непарним календарским годинама током прве половине распуста, а у парним календарским годинама током друге половине распуста;

- Тридесет дана летњег школског распуста и то тако ште ће у непарним

календарским годинама наведени период у континуитету проводити код мајке током јула месеца, док ће у парним календарским годинама наведени период у континуитету проводити код мајке током августа месеца;

- Дан мајчиног рођендана (...), дан рођендана баке по мајци ЂЂ и мајчину Крсну славу Митровдан (8. новембар).

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** решење Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 9.8.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Првим ставом изреке побијане пресуде разведен је брак закључен дана 8.10.2006. године између тужиоца АА и тужене ББ, уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје ... под текућим бројем ... за 2006. годину, на основу одредбе члана 41 Породичног закона Републике Србије. Другим ставом изреке заједничка деца парничних странака малолетни ВВ, рођен дана ...2007. године, малолетни ГГ, рођен дана ...2009. године и малолетни ДД, рођен дана ...2012. године поверени су тужиоцу - оцу АА на самостално вршење родитељског права. Трећим ставом изреке уређен је начин одржавања личних односа малолетне деце са туженом - мајком ББ, тако што ће се исти одвијати на следећи начин - сваки уторак и четвртак, после завршетка школских обавеза до 21,00 час, сваки други викенд, почев од петка после школе до недеље до 21,00 час, сваки државни и верски празник наизменично, цео дан код једног па онда код другог родитеља, десет дана зимског распуста и месец дана летњег школског распуста. Четвртим ставом изреке обавезана је тужена да на име свог дела доприноса за издржавање малолетних ВВ, ГГ и ДД плаћа месечно износ од по 10.000,00 динара за свако дете, што укупно износи 30.000,00 динара сваког 1. до 5. дана у месецу за текући месец, почев од 13.8.2019. године, као дана подношења тужбе, па убудуће док за то постоје законски услови или док се ова пресуда не измени другом судском одлуком, с тим да је доспеле, а неисплаћене обавезе издржавања дужна да плати у року од 15 дана од дана пријема пресуде уплатом законском заступнику малолетне деце – тужиоцу АА, преко поштанске упутнице. Петим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да на име свог дела доприноса за издржавање заједничке малолетне деце парничних странака плаћа преко укупно досуђених 30.000,00 динара, до укупно тражених 45.000,00 динара. Шестим ставом изреке одбијен је противтужбени захтев којим је тражено да се малолетна деца парничних странака ВВ, ГГ и ДД повере туженој - мајци ББ на самостално вршење родитељског права, да се обавезе тужилац АА да на име издржавања малолетне деце плаћа месечно износ по 14.000,00 динара за издржавање малолетних ВВ и ГГ, а 12.000,00 динара за малолетног ДД почев од дана подношења тужбе па убудуће, све док постоје законски услови сваког 1. до 5. дана у месецу за текући месец на рачун мајке - ББ, те да се модел виђања малолетне деце са оцем уреди на следећи начин- сваки други викенд, када деца иду пре подне у школу, почев од петка у 19,00 часова до недеље у 19,00 часова, уторком и четвртом када деца похађају наставу пре подне (у недељи када деца проводе викенд са оцем) у трајању од 16,30 часова до

20,30 часова, а у недељи када деца похађају наставу поподне, од завршетка наставе до 21,00 час, 30 дана летњег одмора и то током јула месеца у парним годинама, а током августа месеца у непарним, док ће мајка проводити 30 дана летњег распуста у континуитету током августа месеца у парним годинама, а током јула месеца у непарним, седам дана зимског одмора у континуитету, новогодишње празнике почев од првог нерадног дана у 09,00 часова, па до последњег нерадног дана у 19,00 часова у непарним годинама, када први јануар означава почетак непарне године, док ће мајка проводити новогодишње празнике са децом у парним годинама, затим божићне празнике почев од првог нерадног дана у 09,00 часова до 19,00 часова последњег нерадног дана у непарним годинама, док ће мајка проводити Божић са децом у парним годинама, ускршње празнике почев од 09,00 часова првог нерадног дана до 19,00 часова последњег нерадног дана у парним годинама, док ће мајка проводити првомајске празнике са децом у непарним годинама, Сретење, Дан државности Србије, у парним годинама, док ће мајка исто проводити са децом у непарним годинама, парне рођендане малолетне деце и то на дан рођендана у периоду од 17,00 часова до 20,30 часова, односно од 09,00 часова до 20,30 часова уколико рођенда пада на викенд, очеву крсну славу Свети Никола деца ће проводити са оцем у периоду од 20,00 часова од 19,00 часова, док ће мајчину крсну славу Митровдан деца проводити са мајком. Седмим ставом изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Решењем Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 9.8.2022. године одбијен је предлог тужене за одређивање привремене мере којом је тражено да се измени решење овога суда П2 1364/19 од 17.1.2020. године у првом, другом и трећем ставу изреке и малолетни ГГ, рођен ...2009. године повери мајци на самостално вршење родитељског права, да се тужилац обавезе да на име издржавања малолетног ГГ плаћа месечно износ од 8.000,00 динара сваког 1. до 5. дана у месецу за текући месец, на рачун законске заступнице мајке ББ, да се модел виђања малолетног ГГ са оцем уреди тако што ће малолетна деца, сви заједно боравити код оца, па код мајке почев од петка после школе до недеље до 21 час, наизменично уторак и четвртак заједно код оца, па онда код мајке, наизменично верски и државни празници малолетна деца ће заједно боравити код оца, па код мајке, по пола, наизменично сваке године половину школског распуста, рођендан оца и очеву крсну славу.

Благовремено изјављеним жалбама тужилац и тужена побијали су првостепену пресуду из свих разлога прописаних одредбом чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11....18/20) и то тужилац како из садржине жалбе произлази у петом и седмом ставу изреке, а тужена у другом, трећем, четвртом и шестом ставу изреке, као и решење којим је одлучено о предлогу за одређивање привремене мере. Тужилац је трошкове другостепеног поступка тражио и определио, а тужена је доставила одговор на изјављену жалбу тужиоца.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, а у вези са одредбом чланом 202 Породичног закона, Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца неоснована, а жалба тужене делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које

другостепени суд пази по службеној дужности на основу одредбе члана 386 став 3 истог закона, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни и непротивречни разлози о битним чињеницама тако да се она изјављеним жалбама неосновано побија и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању парничне странке су закључиле брак дана 8.10.2006. године и у браку имају троје заједничке деце – ВВ, рођеног дана ...2007. године, ГГ, рођеног дана ...2009. године и ДД, рођеног дана ...2012. године.

Парничне странке су са заједничком децом живеле у стану чији је власник отац тужиоца, а заједница живота између парничних странака прекинута је дана 31.5.2019. године када се тужена одселила код своје мајке. Према извештају психолога "Лого центра за развој и игру" од 23.8.2019. године, петочлана породица ... два пута је била на разговору ради психолошког саветовања, јер су деца пролазила кроз тежак период развода својих родитеља. Код деце је присутан страх да једног родитеља неће виђати и тужни су што више не живе сви заједно, али је присутна и фантазија о спајању родитеља као и мала доза неизвесности код деце јер не знају где ће и са ким живети. Препоручен је наставак пружања адекватне психолошке помоћи деци током развода.

Према извештају стручног тима Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Раковица од 26.9.2019. године деца испољавају присност са родитељима и пријатност приликом боравка у домаћинству оба родитеља, што указује да су подједнако везана за оба родитеља. Код оца је примећена већа топлина и спонтаност у понашању према деци, а деца су у разговору изразила жељу да им место живљења буде у стану на ..., а као разлог су навели близину школе, пријатеље и вршњаке са којима се друже. Утврђено је да оба родитеља располажу вештинама неопходним за старање о деци. Родитељи уважавају један другог у родитељској улози, али им је тренутно комуникација оптерећена узајамним неповерењем. Након спроведеног дијагностичког поступка, закључено је да отац адекватно врши своју функцију и да је у интересу малолетне деце да отац самостално врши родитељско право, а да се са мајком малолетна деца виђају сваког првог и трећег викенда у месецу од петка после школе до недеље у 21,00 час, уторак и четвртак после школе до 21,00 час, сваки верски и државни празник од првог до последњег дана празновања по пола, прву половину школског распуста, дан мајчиног рођендана и дан рођендана баке ЋЋ и дан мајчине славе, те да је у случају пролонгирања поступка потребно малолетну децу поверити привременом мером оцу, као и регулисати модел виђања малолетне деце са мајком на претходно наведени начин.

Према налазу и мишљењу Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Раковица од 31.12.2019. године оба родитеља поседују нужне капацитете за поверавање малолетне деце, а деца добро функционишу у новонасталим околностима будући да сваки други викенд виђају мајку, као и сваког уторка и четвртка и да због познатости простора, близине другара, малолетна деца желе да остану код оца.

Решењем Другог основног суда у Београду П2 1364/19 од 17.1.2020. године одређена је привремена мера, па су заједничка деца парничних странака поверена оцу АА на бригу, чување и васпитање који ће самостално вршити родитељско право, уређен

је модел виђања малолетне деце са мајком на начин како је предложено мишљењем органа старатељства – Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Раковица од 26.9.2019. године и обавезана тужена да на име свог дела доприноса за издржавање заједничке малолетне деце месечно плаћа укупан износ од 22.000,00 динара на рачун законског заступника оца АА. Одбијен је предлог са одређивање привремене мере којом би тужена била обавезана да на име свог доприноса за издржавање заједничке малолетне деце плаћа преко досуђеног износа од 22.000,00 динара укупно, а до траженог износа од 36.000,00 динара. Такође је одбијен предлог тужене за одређивање привремене мере којом би заједничка малолетна деца била поверена туженој на самостално вршење родитељског права и предлог да се обавезе тужилац да им на име свог дела доприноса за издржавање заједничке малолетне деце плаћа месечно по 14.000,00 динара за ВВ и ГГ и 12.000,00 динара за ДД.

Из налаза и мишљења Градског центра за социјални рад у Београду – Одељење Раковица од 8.12.2020. године произлази да оба родитеља задовољавају критеријуме родитељске подобности, али да с обзиром да отац врши своју родитељску улогу адекватно, у најбољем је интересу малолетне деце да буду поверена оцу ради самосталног вршења родитељског права, а да се виђање са мајком одвија према следећем моделу: први и трећи викенд у месецу почев од петка после школе до недеље до 21.00 час, у току радне недеље уторком и четвртом после школе до 21.00 час, сваки верски и државни празник од првог до последњег дана по пола, тако да прву половину ове године проводе код АА, а другу половину код ББ, а наредне године обрнути и тако наизменично, прву половину сваког школског распуста, дан рођендана мајке и баке по мајци и дан мајчине крсне славе.

Након извршене теренске посете код оба родитеља у присуству деце, стручни тим Градског центра за социјални рад, Одељење Раковица се дана 2.3.2021. године изјаснио да је у поступку процене у свему поштовао Правилник о организацији, нормативима и стандардима рада центара за социјални рад, да услови становања код родитеља нису детектовани као суспектни, због чега није било индиковано понављање теренских посета, родитељима је назначена дужност да врше надзор и контролу над васпитно-образовним процесима деце, а од стране ПП службе ОШ “...” орган старатељства није обавештан да постоји додатна потреба за предузимањем активности из домена рада органа старатељства када су у питању заједничка деца странака. Орган старатељства је обавио разговор са децом који је био прилагођен узрасту деце, уз поштовање њихових личних карактеристика, те је процењено да су деца у својим исказима аутентична, те да се малолетној деци не препушта терет одлуке о томе где ће живети, већ да на то одговор дају стручна лица. Директно питање о томе са којим родитељима желе да живе се не смара питањем које је у најбољем интересу детета, због чега се закључак о томе где деца желе да бораве и са којим родитељем доноси посредно - из разговора са децом, која су у конкретном случају једногласно навела да им постојећа организација живота прија и да су на њу навикнута, због чега је орган старатељства остао при мишљењу да заједничку децу парничних странака треба поверити оцу на самостално вршење родитељског права.

Према налазу и мишљењу комисије Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” од 7.10.2021. године оба родитеља поседују капацитете за вршење родитељског права, отац АА поседује висок степен мотивације, брижности и

одговорности у односу са децом, у потпуности задовољава емоционалне и васпитне потребе деце, а деца су адаптирана на постојећи модел функционисања и несметано комуницирају и одлазе код мајке. Стога је дато мишљење да је у најбољем интересу малолетног ВВ, ГГ и ДД да буду поверени оцу АА на самостално вршење родитељског права. Мајка ББ је у претходном периоду имала осцилације у односу са децом, након тога је успоставила адекватнији и стабилнији однос, труди се да буде доступна и спремна да ради са децом, а деца су спремна за контакт са мајком у најширем моделу и у њиховом је најбољем интересу да мајку виђају сваки уторак и четвртак после завршених школских обавеза до 21.00 час, сваки други викенд почев од петка после школе до недеље до 21.00 час, сваки државни и верски празник наизменично, цео дан код једног и другог родитеља, 10 дана зимског распуста и месец дана летњег распуста.

Тужилац живи у стану површине 81 м² који је у власништву његовог оца, нема непокретности на своје име, користи аутомобил марке “Mitsubishi” 2006. годиште, има месечне трошкове становања и то – 8.000,00 динара за инфостан, 5.000,00 динара за струју, 500,00 динара за коришћење помоћне просторије, 650,00 динара за одржавање зграде, 2.500,00 динара за кабловску, интернет и фиксни телефон, док за храну одећу, обућу и ваннаставне активности деце (теквондо) месечно издваја 75.000,00 до 80.000,00 динара. Уџбенике за сина ВВ за осми разред основне школе платио је 12.000,00 динара, а припремну наставу коју ВВ похађа за упис у средњу школу плаћа заједно са супругом у износу од 4.200,00 динара. Уџбенике за синове ГГ и ДД није плаћао, док је за школски прибор за сва три сина издвојио око 8.000,00 динара на почетку школске године.

Тужилац је запослен у “...” и месечно остварује примања од око 75.000,00 динара, повремено се приватно ангажује и једном у две недеље заради око 100,00 евра. Отплаћује кредит за куповину аутомобила марке “Subaru Forester”, а рата износи 21.000,00 динара месечно. Тужена је продала наведени аутомобил за 9.000,00 евра. Разлику између примања и прихода надомешћује позајмицама од родитеља и сестре, а у “...” прима и 13 плату од које враћа дугове.

Тужена је дана 8.4.2021. године купила стан површине 81 м² у коме планира да живи сама са децом (средствима добијеним стамбеним кредитом са роком отплате од 25 година и са месечном ратом кредита од 315,00 евра). Тужена је власник аутомобила марке “Reno Senik” 2004. годиште, док је возило марке “Subaru Forester” продала у августу 2019. године за 8.500,00 евра. Новац од продаје аутомобила марке “Subaru Forester” искористила је за враћање дугова које је имала због рада приватне радње, за плаћање рачуна и адвоката. Има трошкове становања и то за инфостан 10.700,00 динара, за струју 2.500,00 динара, за кабловску 1.500,00 динара. Тужена је запослена у ... и месечно остварује примања у износу од око 68.000,00 динара, додатно ради у играоници “...” на радном месту учитеља у продуженом боравку и месечно остварује зараду у износу од 35.000,00 динара и повремено држи часове математике и српског језика по цени од 800,00 динара за двочас (у периоду од два месеца држи по један двочас). Малолетна деца наслеђују одећу и обућу један од другог тако да се за куповину исте потроши месечно око 1.000,00 динара за сво троје деце. Заједно са тужиоцем плаћа припремну наставу за упис сина ВВ у средњу школу.

Брачна заједница са тужиоцем прекинута је дана 31.5.2019. године, када је

тужена отишла да живи код своје мајке, у фебруару 2020. године јавила се приватном психијатру, а дана 11.7.2019. године њен емотивни партнер и пријатељ са којим је била у вези 6 година пре закључења брака са тужиоцем, пријавио је тужену полицији за узнемиравање због тога што му је за месец дана послала 16.000 смс порука, па је тужена у разговору са полицијом рекла да му поруке више неће слати, али је и после тога ипак послала још пар порука, а у децембру 2020. године је опет почела да пише, али је потом престала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, применом одредбе члана 41 Породичног закона првостепени суд је развео брак парничних странака.

Одлуку о поверавању малолетне деце првостепени суд је донео применом чланова 6 став 1, 61 став 1 и 266 став 1 Породичног закона, а полазећи од налаза и мишљења Комисије вештака Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” посебно узевши у обзир да отац поседује висок степен мотивације, привржености и одговорности у односу са децом и да у потпуности задовољава њихове емоционалне и васпитне потребе, да су деца адаптирана на постојећи модел функционисања и да несметано комуницирају и одлазе код мајке, на основу чега је закључио да је у најбољем интересу малолетне деце парничних странака да буду поверена оцу, притом посебно узимајући у обзир мишљење малолетне деце која су се током поступка изјаснила да добро функционишу у новонасталим околностима, да не би ништа мењали, да од престанка заједнице живота родитеља деца непрекидно живе код оца и да су прилагођени постојећој животној организацији и животном простору у стану у коме су и раније били, а да отац ни у ком смислу не оспорава улогу мајке у одрастању малолетне деце. Из наведених разлога и полазећи од мишљења Комисије судских вештака да мајка са децом успоставља адекватнији и стабилнији однос и да су деца спремна за контакт са мајком у најширем моделу, суд је одлуку о моделу виђања донео на начин како је предложен од стране Комисије судских вештака и одлучио као у трећем ставу изреке побијане пресуде.

Одлуку о висини доприноса за издржавање малолетне деце суд је донео применом одредбе члана 6 став 1, 154 став 1, 160, 161, 162 и 266 став 1 Породичног закона, па је полазећи од утврђених потреба и узраста малолетних поверилаца издржавања, њихове месечне потребе проценио на износ од по 20.000,00 динара за свако дете, те је са друге стране ценећи могућности тужене - дужника издржавања, да месечно остварује примања у износу од око 68.000,00 динара, да додатно ради у играоници “...” и остварује зараду у износу од 35.000,00 динара, да повремено држи часове по цени од 800,00 динара (једном у два месеца), да има стамбени кредит са роком отплате од 25 година и рату кредита од 315,00 евра месечно, да има трошкове инфостана 10.700,00 динара, за струју 2.500,00 динара и за кабловску 1.500,00 динара, да нема непокретности на своје име оценио да је тужена у могућности да у износу досуђеном четвртим ставом изреке од 30.000,00 динара доприноси издржавању малолетне деце, те да ће тај износ заједно са доприносом тужиоца бити довољан да подмири месечне потребе малолетне деце, те је из наведених разлога преко досуђеног, а до укупно траженог износа од 45.000,00 динара за сво троје деце, тужбени захтев одбијен као неоснован.

Према оцени Апелационог суда, првостепени суд је на потпуно и правилно

утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право и за своју одлуку у потврђујућем делу дао довољне и јасне разлоге које у целости прихвата и другостепени суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку, на исте упућује.

Одлука о вршењу родитељског права донета је на основу прихваћеног мишљења органа старатељства – Градског центра за социјални рад Београд – Одељење Раковица и налаза и мишљења комисије вештака Клинике за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” из Београда датих на основу сагледавања целокупне породичне ситуације у којој малолетна деца парничних странака живе, односа родитеља и деце, оцене родитељских капацитета парничних странака, уз уважавање мотивисаности оба родитеља да самостално врше родитељско право, али уз уважавање актуелне породичну ситуацију настале због прекида брачне заједнице родитеља, па је и према ставу другостепеног суда првостепени суд правилно поступио када је дато мишљење - да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена оцу на самостално вршење родитељског права, прихватио приликом одлучивања. Прихватајући наведена мишљења органа старатељства и Комисије референтне психијатријске клинике – и то посебног одељења за брак и породицу, првостепени суд је интерес малолетне деце правилно оценио полазећи од њиховог узраста, жеље да живе заједно, у стану на ... у коме су и до тада живели који је у близини њихове школе, пријатеља и вршњака са којима се друже, посебно ценећи да отац не оспорава улогу мајке у одрастању деце, да деца несметано комуницирају са мајком и код ње одлазе и да су прилагођени постојећој животној организацији (уређен привременом мером) и животном простору, па је и према оцени другостепеног суда, а противно жалби тужене, одлука о поверавању малолетне деце донета правилном применом материјалног права.

Следом наведеног, неосновано се жалбом тужене указује да током првостепеног поступка малолетна деца парничних странака нису дала изјаву на записник, нити их је ико питао са којим родитељем би живели, с обзиром да је првостепени суд супротно жалбеним наводима током поступка у свему правилно применио одредбу члана 65 став 3 Породичног закона поштујући обавезу посвећивања дужне пажње мишљењу деце по питању доношења одлуке о њиховом поверавању једном од родитеља након престанка заједнице живота.

Наиме, из извештаја стручног тима органа старатељства произлази недвосмислен закључак да су деца у разговору изразила жељу да им место живљења буде у стану на ..., износећи при том и разлоге који су их определили за овакво мишљење, а исто је у свему изнето у складу са одредбом члана 65 став 6 Породичног закона којим је прописано да суд утврђује мишљење детета у сарадњи са школским психологом, односно органом старатељства, породичним саветовалиштем или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима, будући да је орган старатељства у изјашњењу од 2.3.2021. године навео да је разговор са децом био прилагођен пре свега њиховом узрасту, карактеристикама њихове личности, а да се при том деци не препушта терет одлуке о томе где ће живети, већ да се директно питање о томе са којим родитељем желе да живе не сматра питањем које је у најбољем интересу детета, јер деца на ово питање одговарају посредно - кроз разговор, а у конкретном случају су једногласно навела да им постојећа организација живота прија и да су на њу навикнута. Стога и према оцени другостепеног суда инсистирање жалбе на поступку и процедури директног постављања питања, која законом није ни прописана као

обавезна, не би било у најбољем интересу деце у актуелној породичној ситуацији у којој су, према изведеним доказима, деца пролазила кроз тежак период развода својих родитеља, те би у присуству код њих постојећих емоција неизвесности и туге, давање изјаве на записник пред судом било несразмерно средство с обзиром да након више опсервација стручних институција није изнета ни једна сумња у погледу аутентичности изнетог мишљења деце – да желе да живе у стану на ..., нити је констатовано њихово двоумљење о овом питању. Стога, начин на који је мишљење деце утврђено у овом спору – посредно кроз разговор у органу старатељства, противно наводима жалбе, говори у прилог остварења најбољег интереса деце – који подразумева отклањање и најмање могућности да се код деце створи осећаја да морају да се одреде на чију страну треба да стану, већ да се напротив, код њих изгради осећај да и поред развода родитеља одрастају уз присуство оба родитеља који међусобно сарађују и не траже од деце да се одређују на било чију страну.

Одлука суда о поверавању малолетне деце оцу заснована је и на мишљењу специјализоване установе за брак и породицу, па се жалбом тужене неосновано указује да је комисија била састављена од вештака који нису адекватне специјалности. У конкретном случају комисија је била састављена од стране судских вештака запослених на Клиници за психијатријске болести “Др Лаза Лазаревић” у посебном одељењу за брак и породицу, а чланови комисије вештаци прим. др Борјана Савић специјалиста психијатрије, породични психотерапеут, др Александар Ђерић специјалиста психијатрије и Зорана Филиповић специјалиста медицинске психологије, породични психотерапеут, па је и према оцени другостепеног суда дато мишљење комисије и са аспекта специјалности њених чланова и због свеобухватности датог налаза и мишљења одговарајуће доказно средство о овим спорним околностима, које изнетим примедбама тужене током првостепеног поступка, а ни жалбеним наводима - није доведено у сумњу, због чега је и правилан закључак суда да су битне чињенице од којих зависи процена родитељских капацитета и најбољег интереса малолетне деце у конкретном случају довољно расветљене, па је правилно одлучено о поверавању малолетне деце усвајањем тужбеног захтева и одбијањем противтужбеног захтева.

Правилна је и одлука првостепеног суда у погледу висине обавезе тужене да доприноси издржавању малолетне деце, јер је донета у складу са критеријумима прописаним Породичним законом, уз уважавање потреба малолетне деце - поверилаца издржавања, али и могућности тужене - мајке која је у сталном радном односу, која остварује и додатне приходе и нема обавезе издржавања према другим лицима, па досуђен износ уз допринос тужиоца - оца како у новцу, тако и кроз рад, бригу и старање о деци омогућиће ниво животног стандарда малолетних синова парничних странака какав ужива и тужена - дужник издржавања, а при том неће бити доведена у питање њена егзистенција (и поред обавезе исплате кредита), будући да је родитељ дужан да своје потребе подреди деци.

Следом наведеног неосновано се жалбама парничних странака побија одлука о висини доприноса тужене за издржавање троје малолетне деце, јер је првостепени суд, полазећи од исцрпних и детаљних исказа парничних странака саслушаних на све битне околности од значаја за доношење одлуке о висини издржавања, те на основу јавних исправа којима је утврдио имовно стање поверилаца и дужника издржавања, по оцени другостепеног суда правилно применио одредбу члана 8 Закона о парничном поступку,

савесном и брижљивом оценом сваког доказа засебно и свих доказа као целине и на основу резултата целокупног поступка, по свом уверењу узео као доказне чињенице које су сходно одредбама члана 160 став 2 Породичног закона од значаја за одмеравање доприноса родитеља са којим деца не живе, њиховом издржавању. Стога се жалбом тужиоца неосновано указује да је првостепени суд неправилно утврдио висину издржавања пошто из објективног и прецизног исказа тужиоца следи да су укупни месечни издаци за децу 90.000,00 динара, а не како је суд утврдио 60.000,00 динара, будући да је суд своју одлуку о потребним средствима за издржавање засновао не само на исказу тужиоца, већ и на резултатима целокупног поступка, дакле узимајући у обзир и исказ тужене која се у погледу трошкова одеће и обуће за малолетну децу изјаснила на другачији начин, па је логично да је суд и овај исказ узео у обзир, поготово што је тужена изјавила да њихова деца један од другог наслеђују одећу, а што је и животом уверљиво у ситуацији када се ради о дечацима који су један од другог старији две до три године.

Неосновано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд пропустио да утврди ниво животног стандарда тужене (тврђом да остварује зараду од 103.000,00 динара месечно) и да због боравка деце од 85% времена код оца, мајка треба већом сумом новца да доприноси њиховом издржавању, с обзиром да се досуђеним износима, имајући у виду минимално прописане од стране надлежног министарства, а узимајући у обзир животно стандард мајке, њене приходе и расходе и начин живота у потпуности адекватано и прикладано узрасту и потребама малолетне деце обезбеђују потребна средства за издржавање малолетних поверилаца, на начин који је у складу са животним стандардом тужене као дужника издржавања, сагласно одредбама члана 162 став 3 Породичног закона.

Међутим, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права у погледу одлуке којом је уређен начин одржавања личних односа тужене са малолетном децом.

Полазећи од одредаба члана 6 став 1, 61 став 1 и 266 став 1 Породичног закона, према оцени другостепеног суда, у најбољем је интересу малолетних синова парничних странака да време које ће проводити са туженом - мајком током школских распуста буде прецизно наведено, како је то и предложено од стране органа старатељства, а све у циљу избегавања и најмање сумње да би због поремећених партнерских односа заједничка деца била ускраћена за одржавање континуиране везе са мајком и стварање евентуално конфликтних ситуација у тумачењу првостепеном пресудом уређеног модела да деца проводе са мајком 10 дана зимског распуста и 30 дана летњег распуста, без прецизног навођења о ком периоду се ради. Стога је другостепени суд, полазећи од мишљења органа старатељства и мишљења комисије Клинике за психијатријске болести "Др Лаза Лазаревић", у наведеном делу првостепену пресуду преиначио, тако што је одредио да ће малолетна деца парничних странака проводити са туженом - мајком сваки уторак и четвртак, после завршетка школских обавеза до 21,00 час, сваки други викенд, почев од петка после школе до недеље до 21,00 час; сваки државни и верски празник наизменично - цео дан код једног, па онда код другог родитеља; десет дана зимског школског распуста у континуитету и то у непарним календарским годинама током прве половине распуста, а у парним календарским годинама током друге половине распуста; тридесет дана летњег

школског распуста и то тако ште ће у непарним календарским годинама наведени период у континуитету проводи код мајке током јула месеца, док ће у парним календарским годинама наведени период у континуитету проводи код мајке током августа месеца; дан мајчиног рођендана (20. јануар), дан рођендана баке по мајци ЂЂ и мајчину Крсну славу Митровдан (8. новембар).

Правилно је првостепени суд одлучио о трошковима поступка правилном применом одредбе члана 207 Породичног закона, а жалбом туженог се неосновано указује да је поступак пролонгиран кривицом тужене, јер је усвајање доказних предлога тужене како би се правилно проценили родитељски капацитети парничних странака, свакако у најбољем интересу деце.

На основу изложеног, применом одредбе члана 390 став 1 у вези са одредбом члана 387 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку донета је одлука садржана у првом ставу изреке ове пресуде, а применом одредбе члана 394 тачка 4 у вези са одредбом члана 387 тачка 5 Закона о парничном поступку, донета је одлука садржана у другом ставу изреке ове пресуде.

Испитујући правилност ожалбеног решења сагласно овлашћењима прописаних чланом 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку и чланом 202 Породичног закона, Апелациони суд је оценио да је жалба тужене неоснована.

У поступку доношења ожалбеног решења нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Законитост и правилност побијане одлуке се са сигурношћу могу испитати, будући да су у њеном образложењу дати потпуни и јасни разлози о битним чињеницама, који не противрече садржини доказа у списима, па се жалбом тужене неосновано указује на повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према образложењу побијаног решења, тужена је дана 8.4.2022. године (након што је дана 21.12.2021. године главна расправа у овом спору закључена и донета првостепена пресуда) поднела предлог за одређивање привремене мере који је заснован на чињеници да је од дана пресуђења дошло до промене чињеничног стања у погледу жеље малолетног ГГ, јер је исти изразио жељу да живи код мајке, а за своје наводе је као доказ приложила извештај о прегледу и услугама проф. Др ... од 13.4.2022. године.

Првостепени суд је побијану одлуку донео полазећи од налаза и мишљења комисије Клинике за психијатријске болести “Др. Лаза Лазаревић” од 7.10.2021. године, оценивши да је у најбољем интересу малолетне деце, с обзиром на њихов узраст, пол, емоционалне и развојне потребе, а притом ценећи и мотивисаност оба родитеља да се старају о заједничкој деци самостално, да буду поверена оцу на самостално вршење родитељског права. Наведено стога што отац поседује висок степен мотивације, брижност и одговорност и у односу са заједничким синовима и у потпуности задовољава њихове емоционалне и васпитне потребе, а малолетни ГГ заједно са браћом ВВ и ДД, адаптиран је на постојећи модел функционисања и несметано комуницира и одлази код мајке, због чега је оценио да нису испуњени услови да се малолетни ГГ

привременом мером повери мајци, па је применом одредаба члана 447, 449 и 460 Закона о извршењу и обезбеђењу, предлог одбио налазећи да за усвајање истог нису испуњени услови. Приликом доношења одлуке првостепени суд је имао у виду извештај о прегледу и услугама проф. Др ... од 13.4.2022. године, али је оценио да исти није од утицаја на доношење другачије одлуке стога што је вештачењем од стране комисије Клинике за психијатријске болести "Др Лаза Лазаревић", која је састављена од специјалиста свих релевантних струка, а које је дато након свеобухватне анализе медицинске документације, налаза и мишљења органа старатељства, као и непосредног прегледа и психолошког испитивања како парничних странака тако и њихове малолетне заједничке деце, овај доказ био пресудан за доношење одлуке.

Према оцени Апелационог суда, првостепени суд је на потпуно и правилно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право и за своју одлуку којом је одбио предлог за одређивање привремене мере дао довољне и јасне разлоге које у целости прихвата и другостепени суд.

Према одредби члана 372 Закона о парничном поступку у жалби не могу да се износе нове чињенице и предлажу нови докази, осим ако подносилац жалбе учини вероватним да без своје кривице није могао да их изнесе, односно предложи до закључења главне расправе.

Правноснажност пресуде се према одредби члана 360 став 3 Закона о парничном поступку везује за чињенично стање утврђено до закључења главне расправе.

Полазећи од цитираних одредаби Закона о парничном поступку чија примена није искључена процесним одредбама Породичног закона, те од садржином правне заштите коју је тужена предлогом за одређивање привремене мере тражила и чињеница на којима је предлог заснован, произлази да је захтев заснован на чињеници која није постојала у време закључења главне расправе, већ је настала четири месеца након закључења исте, па се о тој новонасталој чињеници која није постојала у време закључења главне расправе не може у овом поступку расправљати нити се може сматрати новом чињеницом у смислу цитиране одредбе члана 372 Закона о парничном поступку. Како су све чињенице на које се тужена у предлогу позива временски настале после закључења главне расправе, исте нису могле бити предмет оцене у поступку утврђивања чињеничног стања које је било од значаја за одлучивање у првостепеном, а тиме ни у другостепеном поступку, па не могу бити од утицаја ни на правилност побијане одлуке. Стога захтеви засновани на наведеним чињеницама могу бити само предмет новог поступка за измену одлуке о вршењу родитељског права и моделу виђања малолетног ГГ са туженом - мајком.

Супротно жалбеним наводима, првостепени суд је приликом оцене најбољег интереса малолетног ГГ имао у виду мишљење органа старатељства и комисије Клинике за психијатрију "Др Лаза Лазаревић" и у довољној мери је у тада актуелној ситуацији испитао родитељске капацитете парничних странака, узео у обзир правилно исказано мишљење детета у смислу члана 65 Породичног закона, па се жалбом неосновано указује да се ради о доказима који нису одговарајући у смислу времена њиховог извођења, што је посебно без утицаја када се има у виду да је мишљење Клинике "Др Лаза Лазаревић" дато свега два месеца пре закључења главне расправе.

Тачно је да се у породичним односима одлуке суда могу мењати, али не мимо чињеница постојећих у време закључења главне расправе. Чак и када се наведено процесно ограничење сагледа у светлу најбољег интереса детета, према оцени другостепеног суда у конкретном случају побијана одлука јесте донета у циљу остварења најбољег интереса малолетног ГГ који интерес у конкретном случају подразумева извесност у времену предвидиве и стабилне организације живота детета услед тешкоћа насталих на плану родитељске сарадње. Новонастала породична ситуација изазвана прекидом брачне заједнице родитеља, изостанак споразума о питањима важним за живот детета, различито виђење његове будућности, односно са којим ће родитељем живети и где, и које ће бити његово пребивалиште захтева доношење решења којим се окончава неизвесност о свим наведеним питањима, а опет са друге стране остављена је и могућност измене одлуке о поверавању у неком другом поступку.

На основу изложеног, правилно је првостепени суд применио одредби чланова 447, 449 и 460 Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС", бр.106/15 ... 9/20) одбио као неоснован предлог тужене за одређивање привремене мере, због чега је применом одредби члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку другостепени суд наведену одлуку потврдио одлуком садржаном у трећем ставу изреке ове пресуде.

Како тужилац није успео у жалбеном поступку, то је његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен као неоснован применом члана 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку одлуком садржаном у четвртном ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић